

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2021

aruandeaasta lõpp: 31.12.2021

ärinimi: AS Eesti Varude Keskus

registrikood: 11124171

tänavanimi, maja number: Pärnu mnt 102b

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 11312

telefon: +372 6600900

e-posti aadress: info@espa.ee

veebilehe aadress: www.espa.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	13
Bilanss	13
Kasumiaruanne	14
Rahavoogude aruanne	15
Omakapitali muutuste aruanne	16
Raamatupidamise aastaaruande lisad	17
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	17
Lisa 2 Raha	22
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	23
Lisa 4 Varud	23
Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	24
Lisa 6 Kasutusrent	24
Lisa 7 Võlad ja ettemaksed	24
Lisa 8 Tingimuslikud kohustised ja varad	25
Lisa 9 Sihtfinantseerimine	25
Lisa 10 Aktsiakapital	26
Lisa 11 Müügitulu	26
Lisa 12 Muud äritulud	26
Lisa 13 Mitmesugused tegevuskulud	27
Lisa 14 Tööjõukulud	27
Lisa 15 Muud finantstulud ja -kulud	27
Lisa 16 Tulumaks	28
Lisa 17 Seotud osapooled	28
Lisa 18 Sündmused pärast aruandekuupäeva	29
Lisa 19 "Lisa 4 Varud" täiendav lisa	30
Aruande allkirjad	31
Vandeauditori aruanne	32

JUHATUSE TEGEVUSARUANNE 2021

1. Ettevõtte

2021 oli ettevõtte suure muutuse aasta, millega sai aktsiaseltsist Eesti Vedelkütusevaru Agentuur (OSPA) valitsuse otsuse kohaselt aktsiaselts Eesti Varude Keskus (EVK). Ümberkorralduste ettevalmistus oli siiski olnud pikem ja arutelud algasid majandusministeeriumi ning valitsuse tasemel juba 2019. aastal. Tol aastal viidi lähtuvalt riigireformi tegevuskavast majandusministeeriumi poolt läbi analüüs OSPA ülesannete elanikkonnakaitse kontseptsiooni järeldest tulenevaks laiendamiseks. 2020.a. juulis kiitis Vabariigi Valitsus heaks majandus- ja taristuministri ettepaneku luua hiljemalt 2021. aasta kesksuuliseks elanikkonna varustuskindluse tagamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalasse AS Eesti Varude Keskus.

Majandusminister pakkus analüüsi põhjal välja, et otstarbekas on moodustada EVK olemasoleva ja varudega tegeleva OSPA ülesannete laiendamise kaudu. Analüüsi järeldest põhjal jõuti ettepanekuni koondada EVK-sse sotsiaalministeeriumi, maaeluministeeriumi ja majandusministeeriumi vastutusalade elanikkonnakaitse varude hankimise, hoidmise, kvaliteedikontrolli, uuendamise ja jagamise korraldamine.

MKM juhtimisel läbi viidud analüüsis leiti, et:

- EVK moodustamine on vajalik ja seda on otstarbekas teha OSPA laiendamise teel. OSPA tugevusena nähti pikaajalist kogemust vedelkütuse varude efektiivsel hoiustamisel, hankimisel, roteerimisel ja järelevalve korraldamisel ning turuseires.
- EVK-sse on mõistlik koondada elanikkonnakaitse eesmärgil tagamist vajava toiduvaru, apteegimüügi ravimite, isikukaitsevahendite, esmatarbekaupade ja vedelkütuse hankimise, hoidmise, kvaliteedikontrolli, uuendamise ja jagamise korraldamine.
- Lisaks varude haldamisele langeks EVK-le vastutus varude jaotamise logistika, varude sektorite toimepidevuse analüüside ja seire eest.
- Keskne valdkonna varustuskindluse poliitika kujundamine, sh varu nomenklatuuri ja koguste määramine, elutähtsate teenuste koordineerimine, riigikaitsealased ülesanded, valdkondlik õigusloome ning riskianalüüside koostamine jääb endiselt ministeeriumi ülesandeks. Samuti ei võta EVK üle kohustusi sõjalise ressursi hankimisel ja varumisel.

Ümberkorralduse eesmärgiks oli lõpetada senine ministeeriumite ja ametkondade vahel hajutatud vastutusega tegevusmudel ja ennetada riski, et kriisvaru soetamine, hangete rahastamine ja varu haldaja määramine võiks leida aset hilinemisega ehk alles riigi elanikkonna hädaolukorda sattumisel.

Valitsus otsustas muudatused ellu viia ja koondada reformi tulemusel riigi kütuse, toidu- ja tervishoiuvaru korraldamise ning valdkondade toimepidevuse tugevdamise ülesanded Maaeluministeeriumist, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist ja Sotsiaalministeeriumist majandusministeeriumi haldusalas tegutsevasse äriühingusse.

Ettevalmistava töö tulemusel toetudes leidis valitsus, et kõige otstarbekam on kujundada seni vaid riigi kütusevaru haldamisega tegeleval AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur ümber AS Eesti Varude Keskuseks. Seega jäi kehtima põhimõte, et ettevõtte kõik aktsiad kuuluvad riigile ning nende valitsejaks ja aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM), mida esindab äriühingu aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister.

Koos EVK loomisega kinnitas valitsus riigi tegevusvarude moodustamiseks vajaliku nelja-aastase riigieelarvelise baasrahastamise mudeli.

Valitsuse otsus kindla osa riigi tegevusvaru korraldamise ning vastavate valdkondade toimepidevuse tugevdamise ülesannete EVK-sse koondamise kohta jõustus 1. juulil 2021.a.

1.1. Ettevõtte sotsiaalne roll

Ettevõtte põhikiri, omaniku ootuste dokument ja ettevõtte tegevust reguleerivad eriseadused sätestavad, et aktsiaseltsi Eesti Varude Keskus näol on tegemist riigile olulise strateegilise äriühinguga, kes vastutab hädaolukorra lahendamiseks või selle ohu tõrjumiseks ning riigi varustuskindluse, riigi julgeoleku ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks vajaliku tegevusvaru moodustamise ja haldamise eest. Riigi varustuskindluse tagamise mudelis on ettevõtte unikaalsete ülesannete ja vastutusega. Ettevõtte ülesandeks on tagada oma vastutusalas kaupade ja teenuste tõrgeteta varustus ka ühiskonda tabada võivate tarmekatkestuste korral. Ettevõtte eesmärgiks luua selline toimepidevuse tase, et kohalike lühiaegsete tarnetõrgete ega suurte rahvusvaheliste turutakistuste ilmnemisel, ei saa elanikkonna varustuskindlus kannata.

Eesti Vabariik on seadnud endale kuuluvale äriühingule EVK kolm peamist eesmärki:

- tegeleda valitud valdkonnas kasumliku ja efektiivse majandustegevusega, mis tagab äriühingu arengu ja riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu;

- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärgi vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest.

Omanik on seadnud aktsiaseltsile Eesti Varude Keskus järgmised ülesanded:

- riigi tegevusvaru, sealhulgas vedelkütusevaru, moodustamise ja haldamise ning selle uuendamise korraldamine vastavalt hädaolukorra seadusele (HOS) ja vedelkütusevaru seadusele (VKVS)
- riigi tegevusvaru ostu ja müügi ning ladustamise korraldamine
- riigi tegevusvaru valdkondades varustuskindluse ja ettevõtjate toimepidevuse analüüsimine
- varustamisraskuste korral varu kasutusele võtmise korraldamine
- koostöö arendamine riigi tegevusvaru müüjate, maaletoojate, tootjate, logistikat korraldavate ettevõtjate ning valdkonna rahvusvaheliste organisatsioonidega

Ettevõtte on teadlik, et töötab transpordikütustega seotud tegevusalal, mis mõjutab otseselt inimeste tervist ja elukeskkonda. Rahvusvahelise Energiaagentuuri, mille liikmeks Eesti on ja mille töös ettevõtte aktiivselt osaleb, on seadnud puhtama ja jätkusuutlikku energia oma järgmiste aastate missiooniks. Liikmesriigid teevad koostööd, et kujundada tulevikuenergeetika, mis oleks nii turvaline kui ka jätkusuutlik. Ettevõtte on kavas arvestada oma uue strateegia koostamisel IEA heitmevaba energia poliitikaga.

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur

OSPA sai 2021. aasta aprillis 16 aastaseks. Kuni ettevõtte ümberkorralduste jõustumiseni oli tegemist äriühinguga, mille põhiliseks strateegilise kaaluga ülesandeks oli riigi vedelkütusevaru moodustamine ja haldamine. Vabariigi Valitsus asutas OSPA 2005. aastal vedelkütusevaru seaduse alusel. Vedelkütusevaru moodustamise ja haldamise nõuded on Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise Energiaagentuuri liikmesriikide jaoks ühtsed ja need lähtuvad Euroopa Liidu Nõukogu direktiivist 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid, ning Rahvusvahelise Energiaagentuuri energiaprogrammis sätestatud kokkulepetest. Kokkuvõtva mõiste kohaselt on kõigil EL ja IEA liikmesriikidel kohustus tagada igal ajal selliste kütusevarude olemasolu, mis vastaks riigi vähemalt 90-päevasele kogutarbimisele.

EVK moodustamisel jäid jösse Eesti Vedelkütusevaru Agentuuri strateegilised eesmärgid ja omaniku seatud ülesanded:

- tagada Eesti Vabariigi kohustusliku vedelkütusevaru moodustamine, haldamine ning uuendamine
- tegeleda vedelkütusevaru ostu, müügi ning ladustamise korraldamisega
- jälgida ja analüüsida riigi vedelkütustega varustatuse olukorda
- varustamisraskuste tekkimisel korraldada vedelkütusevaru kasutusele võtmist
- arendada koostööd kütuse müüjatega ja teiste riikide vedelkütusevaru haldamisega tegelevate organisatsioonidega

Valdavas osas jäid jösse ka vedelkütusevaru seaduses sätestatud äriühingu tegutsemise eesmärgid ja põhimõtted ning säilis ettevõtte roll direktiivi kohase varude säilitamise kesküksusena (Central Stockholding Entity). Kesküksus on asutus või talitus, millele võib anda volitused tegutseda naftavarude, sealhulgas kriisivarude ja erivarude soetamiseks, säilitamiseks või müümiseks. Direktiivis on täpsustatud, et

- igas liikmesriigis võib olla vaid üks kesküksus
- kesküksus peab tegutsema üldistes avalikes huvides
- kesküksus ei tohi olla direktiivi mõistes majandustegevuses osaleja

1.2. AS Eesti Varude Keskus

2021. a. 1. juulist on EVK tegevuse aluseks lisaks vedelkütusevaru seadusele ka hädaolukorra seadus (HOS), kus on kirjas, et riigi tegevusvaru moodustab, seda haldab ja selle kasutusele võtmise korraldab riigi äriühing, kelle põhikirjalise tegevuse eesmärk on varu moodustamine ja haldamine.

Ettevõtte ümberkorraldamist käsitletavates dokumentides on kokku lepitud riigi keskse tegevusvaru moodustamise ja haldamise põhimõtteid:

- varu peab olema moodustatud õigeaegselt ja vajalikus nomenklatuuris
- varu peab olema igal ajal ligipääsetav, kontrollitav ja kasutatav ehk vastama kvaliteedinõuetele
- varu seire ja arvestuse süsteem peab olema täpne ja usaldusväärne
- varu väljastamise planeerimisel tuleb arvestada ka elutähtsate teenuste katkemise võimalikkusega
- varu moodustamine, haldamine ja uuendamine peab toimuma efektiivselt parima kulu-tulu suhtega
- varu rahastusmudel peab tagama süsteemi kindluse ja olema jätkusuutlik
- arvestades varu süsteemi ühiskondlikku kaalu ja ootuseid peab ettevõtte juhtimisstruktuur tagama, et kaasatud on nii avaliku- kui erasektori esindajad
- varu süsteemi õiguslik ülesehitus peab tagama stabiilsuse ja seeläbi usaldusväärset

EVK tegevusmudeli oluliseks osaks on varu koguste nomenklatuuri, logistika, analüüsi ja seire küsimuste lahendamiseks moodustatavad töörühmad, mille koosseisus on riigiasutuste ja ettevõtjate esindajad ning valdkondlikud eksperdid. Esimeses järjekorras oli eesmärgiks luua neli EVK vastutusalaadele vastavat nõuandvat kogu kütuse, toidu, tervishoiu ja toimepidevuse ning logistika valdkondades.

1.3. Omaniku ootused

Omaniku ootuste dokumendis on öeldud, et aktsiaseltsi Eesti Varude Keskus näol on tegemist riigile olulise strateegilise äriühinguga, kes vastutab hädaolukorra lahendamiseks või selle ohu tõrjumiseks ning riigi varustuskindluse, riigi julgeoleku ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks vajaliku tegevusvaru moodustamise ja haldamise eest.

Eesti Vabariik on seadnud endale kuuluvale äriühingule EVK kolm peamist eesmärki:

- tegeleda valitud valdkonnas kasumliku ja efektiivse majandustegevusega, mis tagab äriühingu arengu ja riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu;
- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest.

Omanik on seadnud aktsiaseltsile Eesti Varude Keskus järgmised ülesanded:

- riigi tegevusvaru, sealhulgas vedelkütusevaru, moodustamise ja haldamise ning selle uuendamise korraldamine vastavalt hädaolukorra seadusele (HOS) ja vedelkütusevaru seadusele (VKVS)
- riigi tegevusvaru ostu ja müügi ning ladustamise korraldamine
- riigi tegevusvaru valdkondades varustuskindluse ja ettevõtjate toimepidevuse analüüsimine
- varustamisraskuste korral varu kasutusele võtmise korraldamine
- koostöö arendamine riigi tegevusvaru müüjate, maaletoojate, tootjate, logistikat korraldavate ettevõtjate ning valdkonna rahvusvaheliste organisatsioonidega

1.4. Finantseesmärgid

Riigi kui omaniku ootus on, et vabal turul opereerivad riigi äriühingud töötavad kasumlikult. EVK kasumlikkuse hindamisel tuleb arvestada seadustes sätestatud erinevate tegevusalade rahastamise korraldust. HOS kohaselt kaetakse riigi tegevusvaru moodustamise, haldamise ja kasutusele võtmise kulud riigieelarve vahenditest või varu müügist saadud vahendite arvelt. Erandina kohaldub VKVS, mille kohaselt kaetakse soetatava kütusevaru kulu riigieelarvest EVK aktsiakapitali suurendamise teel ja varu müügist saadud vahendite arvelt. Vedelkütusevaru haldamiskulud kaetakse varumaksest. Arvestades, et EVK-l on lubatud koguda varumakset vaid mahuks, mis katab vedelkütusevaru haldamiskulud, ja üle laekunud varumakset ei saa arvestada jaotamata kasumi hulka, ei ole osaluse valitseja pidanud optimaalseks OSPA-le ega EVK-le oodatavat omakapitali hinda seada. HOS alusel moodustatava riigi keske tegevusvaru moodustamise, haldamise ja kasutusele võtmise kulud kaetakse riigieelarve vahenditest või varem soetatud varu müügist saadud vahendite arvelt. Riigi tegevusvaru ostuks mõeldud vahendite kasutamisel peab ettevõtte lähtuma eesmärgist tegutseda efektiivselt ja ühtlasi tagama riigi tegevusvaru väärtuse säilimise ning eesmärgipärasuse.

1.6 Finantsriskide maandamine

Vastavalt VKVS-le tuleb varu roteerimisel ja hoiukohtade vahetamisel varu müüa turuhinnaga ning tingimusel, et varu müügil ja taassoetamisel on energiatoote hinnarisk maandatud. Selleks kasutab ettevõtte rahavoo riskimaandamisinstrumente, mille eesmärgiks on fikseerida kütuse hinnad ning maandada kütusehinna muutumise riski. Riskimaandamisinstrumentide lepingud sõlmitakse mahuks, mis vastavad roteeritavate vedelkütusevarude kogusele.

1.7 Peamised finantssuhtarvud

Ettevõtte peamised võrreldavad finantssuhtarvud	2021	2020
Ärikasumi marginaal % (ärikasum /tulud kokku x 100)	8,56%	-6,35%
Omakapitali määr % (omakapital / varad kokku x 100)	96,50%	99,61%
ROA % (puhaskasum /keskmised varad kokku x 100)	0,58%	-0,71%
ROE % (puhaskasum / keskmine omakapital x 100)	0,59%	-0,72%

2. 2021. aasta tegevuskeskkond

2.1. Rahvusvaheline kütuseturg

Ettevõtte tegevusele ja finantstulemustele on endiselt kõige olulisema mõjuga globaalne ning kohalik kütuseturg ja selle muutumine. Varasemates aruannetes kasutasime 2018.a. kohta nimetust ennustamatu, 2019.a. oli naftasektorit laastav, 2020. aastal aga juhtis majanduse nõudlust, pakkumist ja investeerimisotsuseid COVID-19. Turud olid neil aastail volatiilsed ja hinnad liikusid suures vahemikus.

2021.aasta oli närvilise kasvu ja tasakaalutuse aasta.

Majanduses jätkus 2020.a. 3. kvartalis alanud COVID-19 järgne V-kujuline taastumine, nõudlus kasvas kiiresti, pakkumine ei taastunud samas tempos ja kütuste hinnad näitasid tugevat tõusu. Aasta lõpus hakati juba muretsema laovarude üldise vähenemise ja mõnede kaubagruppide puudujäägi üle. Näiteks diislikütuse tarbimine tõusis 2021. aasta neljandas kvartalis kõigi aegade kõrgeima tasemeni ja varud ARA naftapiirkonnas olid viimase 14 aasta madalaimal tasemel. Turge tabas maagaasi suur hinnatõus. Seetõttu oli Euroopa rafineerimistehastel raskusi nõudluse rahuldamisega. Rafineerimistehased kasutavad väävlit eemaldamiseks maagaasi, kuid kuna protsess muutus 2021.a. lõpus ülemäära kalliks, vähendati diislikütuse tootmist. Et diislikütuse ülemaailmne hinnatase kujuneb Euroopa turu põhjal, kajastus siinne puudujääk hindades üle maailma, tuues kaasa mõningase tarneahelate ümberkorraldamise.

Rahvusvahelise Energiaagentuuri aruanded näitasid, et aasta lõpuks ületas toornafta ja naftatoodete nõudlus pandeemiaeelset aega ja lähenes rekordilistele tasemetele. Kuna pakkumise pool kasvuga samas tempos kaasa ei tulnud, olid olemas kõik eelduse muutliku ja tõenäoliselt kasvava naftahinna trendi süvenemiseks. 2021. aasta neljandas kvartalis raporteeris IEA, et ülemaailmne nõudlus "trotsis ootusi", kasvades 1,1 miljonit barrelit päevas tasemele 99 milj. bbl päevas. Varude osas teatas IEA, et OECD riikide laoseisud on langenud seitsme aasta madalaima tasemeni. Süvenev varude vähenemine viitas sellele, et maailmamajanduse nõudlus oli suurem ja pakkumine väiksem, kui turgude poolt eeldatud.

Eesti kütuseturg

Kütuseturg oli 2021.a. teise kvartali lõpuks aasta alguse surutisest välja tulnud. Kütuste siseriiklik tarbimine jäi 2021.a. esimeses kvartalis küll varasemate aastatele, jättes kõrvale 2020. pandeemia aasta, 4..5% alla, kuid aprillis ja mais hakkasid näitajad arvestatavalt kasvama. Seda eelkõige transpordikütuste sektoris, tingituna COVID-19 piirangute järkjärgulisest vähendamisest ja majandustegevuse ning reisimise taastumisest. Esimese ja teise kvartali võrdluses oli kogutarbimise kasv üle 15%. Tarbitud kütuste kogused poolaasta kokkuvõttes 590 tuhandele m³-le. Lennukikütuse puhul oli suhteline kasv suurim, olles mõjutatud nii aasta alguse väga madalast võrdlusbaasist, kui lennureisimise taastumisest. Ka mootoribensiini müük taastus surutisest ja saavutas maikuus tavapärase suvekuude taseme. Diislikütuse tarbimine püsis kuude lõikes stabiilselt hea.

Aasta kolmas kvartal tõi aga kaasa mootoribensiini ja diislikütuse tarbimise hüppelise kasvu. Tugev tarbimine jätkus ka neljandas kvartalis, kus mahud jäid sarnaseks teise kvartali „taastumisperioodiga“. Neljandas kvartalis tegid aga rekordeid lennukikütuse näitajad ja seda tingituna jõuliselt kasvanud transiitkaubalendude mahust. Tarbitud kütuste kogusumma oli teise poolaasta kokkuvõtteks 700 tuhande m³ lähedal.

Kokkuvõtvalt oli Eesti kütuseturg aasta alguses pigem vaikselt, kuid aasta teist poolt iseloomustas kütuste müügi mahumärkimisväärne kasv. Läbi aasta oli turul ettevaatlikkust seoses COVID-19 viiruse uute lainete poolt tekkida võiva majanduse uue hangumise ja kütuseturu kukkumisega. Et need ohud ei realiseerunud, oli aasta kokkuvõttes üle ootuste tugev ja kütuste tarbimine väga hea.

3. Turu muutuste mõju

3.1 Mõju vedelkütusevaru kogusele

2021. aastal langes vedelkütusevaru kohustuslik kogus Statistikaameti esitatud 2020. aasta andmetel (www.stat.ee KE0230) aasta varasema 248 tuhande tonni pealt 241 tuhandele tonnile. Vastavalt vedelkütusevaru seadusele on ettevõttel kohustus tagada, et varu maht vastaks igal ajal nõutavale tasemele. Direktiiv võimaldab arvutada varude kohustust kahel meetodil sõltuvalt sellest, milline on riigi vedelkütuste ekspordi ja impordi suhe. Reguleerimise kohaselt tuleb vedelkütusevaru hoida pidevalt tasemel, mis võrdluses aasta varasemale tarbimisstatistikale vastab vähemalt 90 päeva keskmisele päevasele energiatoodete puhaskogumisele või vähemalt 61 päeva keskmisele päevasele energiatoodete siseriiklikule nõudlusele, olenevalt sellest, kumb kogus on suurem. Erinevalt direktiivis sätestatust paneb VKVS ülesandeks jälgida, et Eestis oleks varu hoidmise kohustus täidetud 90 päeva keskmise päevase naftatoodete puhaskogumise alusel ka tingimusel, kus riigisiselt toodetud põlevkiviõli eksport on languses. Varu kohustuse arvutamisel arvesse minevate energiatoodete sisemine tarbimine Eestis kokku 976 tuhat tonni. 2021. aasta 31. detsembril oli EVK omanduses või kontrolli all olev vedelkütusevarude maht kokku 254 tuhat tonni. Eestis hoiustatud varude osakaal oli 2021.aastal 49%, millega on tagatud riigi majanduse 45 päeva kütuse vajadus. Tulenevalt raske kütteõli vähesest turunõudlusest on EVK selle varuliigi hoidmise lõpetanud.

Ettevõttel on seadusest tulenevalt kohustus on tagada, et varude maht oleks iga aasta 1. juuliks viidud vastavusse eelmise kalendriaasta kütuse tarbimise näitajatega.

3.2 Mõju vedelkütusevaru väärtusele

2021.a. turu pinged väljendusid tõusnud hindades. Aasta lõpuks saavutas toornafta hind seitsme aasta kõrgeima taseme ületades oktoobris päeva lõikes taseme 85 dollarit barreli kohta ja näidates kuu keskmiste näitajate arvestuse kasvu 55-lt 75-le dollarile barreli kohta. Kuna turul oli tugevnev konsensus, et nafta nõudluse ja pakkumise tasakaal karmistub veelgi, kasvas põhjendatud usk, et Brenti futuurid jõuavad aasta teises pooles 100 dollari tasemele.

Hinnatõus on EVK vedelkütusevarude raamatupidamisväärtust oluliselt tõstnud. Kui 2020. aasta lõpu seisuga oli ettevõtte bilansis oleva vedelkütusevaru teoreetiline turuväärtus, võttes arvesse detsembrikuu keskmisi Platts'i noteeringuid, üle 87 miljoni euro, siis 2021. aasta detsembris näitas sama arvestus kasvu 147 miljoni euro tasemele. Seega on vedelkütusevaru hüpoteetiline väärtus tõusnud aastaga 1,7 korda.

4. Tegevus

4.1. Kütusevaru haldamine

2021. jätkas ettevõtte kütuse roteerimisega. Rotatsioon toimus neljas erinevas hoiukohas ja aasta jooksul värskendatud kauba kogumaht ületas 30 tuhat tonni. Tulenevalt heitlikust turulokorrast ja varude kontrollitud kvaliteedist ettevõtte 2021.a. sees varude müüki ei teostanud. Seoses hoiulepingu lõppemisega korraldas ettevõtte aasta lõpus ühe müügihanke, mis realiseerus uue aasta esimeses kvartalis. Ettevõtte ei planeerinud viia läbi hankeid täiendavate kütusemahude soetamiseks, kuivõrd laoseisud olid piisavad ning varud ületasid seadusega nõutavat.

4.2. Kütusevaru kindlustamine

2021. aastal jätkus koostöö Marsh Kindlustusmaakler AS-iga. Ettevõtte on kohustatud tagama, et kõik vedelkütusevarud on kindlustatud. 2020. ja 2021.a. olid varud kindlustatud PZU Lietuvos Draudimas AB Eesti esinduse poolt. Kõik ettevõtte kütusevarud on kindlustatud kütuste maailmaturuhinna põhisel.

4.3. Kütusevaru inspekteerimine

Ettevõtte korraldab oma vedelkütusevarude säilimise kindlustamiseks regulaarselt inspeksioone. Vedelkütusevarude inspekteerimise eesmärgiks on kontrollida varude koguseid ja kvaliteeti. Vastavalt ettevõtte sisekorrale teostatakse varude inspeksioon igas hoiustamiskohas vähemalt kahel korral kalendriaasta jooksul. Arvestades, et OSPA vedelkütusevarud on loodud pikaajaliseks hoiustamiseks, kasutatakse kütusevarude kvaliteedi ja vananemise jälgimiseks spetsiaalset tarkvara ProQuality, mille abil saab langetada õigeaegseid otsuseid kütuse roteerimiseks või kauba müügiks. 2021.a. jätkus kütusevarude inspekteerimisel koostöö Eesti Keskkonnauuringute Keskuse ja Amspec Estonia OÜ-ga.

4.4. Isikukaitsevahendite varu haldamine

Oktoobris võttis EVK vastavalt Rahandusministeeriumi ettepanekule ja Vabariigi Valitsuse otsusele üle riigi keske isikukaitsevahendite tegevusvaru. Varu üle- ja arvele võtmine toimus aktsiakapitali mitterahalise sissemaksena. Juhatus viis läbi IKV varu õiglase väärtuse hindamise lähtudes Rahandusministeeriumi, kui riigivara senise omaniku, IKV varu inventuuri aruandest ja hinnangust isikukaitsevahendite neto realiseerimisväärtusele. Mitterahalise sissemaksena üle võetud vara harilikuks väärtuseke oli 2,654 miljonit eurot. Seega täienes EVK vara ettevõtte omandis olevate isikukaitsevahendite näol. Isikukaitsevahendite hoiustamiseks leidis EVK hankega laopidaja, kelle juures varu vastutaval hoiul on.

4.5. Toiduvaru lepingute haldamine

Oktoobris võttis EVK üle Maaeluministeeriumi poolt ettevõtjatega sõlmitud toiduvaru lepingud. Tegemist on delegeeritud varu lepingutega, st varu asub tootjate ja hulgi müüjate ladudes ning EVK-l on kauba väljaostul eelisõigus.

4.6. Toimepidevuse ja logistika korraldamine

Kuna varude kättesaadavus oleneb igapäevaselt ettevõtjate teenuste kättesaadavusest ja tarneaehelate kindlusest on EVK ülesandeks seirata ja tugevdada koostöös oluliste tootjate, laopidajate, teenuste osutajate, aga ka logistikaettevõtete ja teiste partneritega valdkondlikku toimepidevust. Valmimas on RITA varustuskindluse uuring, kus analüüsitakse esmatarbekaupade, toidu, IKV ja vee tarneaehelaid. EVK viis läbi hanke, mille tulemusena varustati Raplas ja Kuressaares kokku kaks tanklat autonoomse varu generaatoritega. Oma laohangetel eelistab EVK partnereid, kellel on valmisolek kauba väljastamiseks ka tugiteenuste katkestuste korral.

4.7. Audiitor

Osaluse valitseja otsusega on ettevõtte 2021. aasta raamatupidamise aastaaruande audiitoriks valitud KPMG Baltics OÜ.

5. 2022. a. eesmärgid

OSPA nõukogu on seadnud juhatusel 2022.aastaks järgmised eesmärgid

Organisatsiooni üldised eesmärgid

- Majandada äriühingu varasid kuluefektiivselt
- Töötada välja äriühingu uus strateegia ja varude moodustamise tegevuskavad ning saada neile nõukogu heakskiit.
- Rakendada tööle nõuandvad kogud.
- Integreerida varude haldamise andmed ühtsesse infosüsteemi.
- Koostada EVK ühtsed kommunikatsioonisõnumid ja kommunikatsioonistrateegia.
- Korraldada järelevalve teostamist kõikide riigi tegevusvarude üle.

Vedelkütusevarudega seotud eesmärgid

- Hoida ja uuendada vedelkütusevaru vastavalt vedelkütusevaru seaduses sätestatud.
- Tagada vedelkütuse varumakse korrapärane laekumine.
- Suurendada Eestis paikneva kütusevaru mahtu.
- Teostada analüüs täiendavate vedelkütuse varude Eestisse toomise mõjust varumaksele.
- Viia läbi vedelkütuse valdkonna kriisiharjutuse õppus.
- Viia läbi ACOMES-i aastakonverents.
- Korraldada Rahvusvahelise Energiaagentuuri varustuskindluse (SEQ) ja naftaturgude (SOM) töөрühmade juhtimine.

Tervishoiuvarudega seotud eesmärgid

- Saavutada IKV varu ettenähtud nomenklatuur ja maht.
- Töötada välja IKV varu roteerimise süsteem.
- Koostada ravimite tegevusvaru moodustamise ja haldamise tegevuskava.
- Moodustada ravimivaru vastavalt 2022. a tegevuskavale.

Toiduvarudega seotud eesmärgid

- Uuendada toidu delegeeritud varu lepingud.
- Suurendada olemasolevate partnerite toiduvaru mahtu
- Koostada riigi toiduvaru tegevuskava.
- Täiendada toiduvaru vastavalt varu moodustamise 2022. a tegevuskavale.

Toimepidevuse ja logistikaga seotud eesmärgid

- Viia läbi mobiilsete generaatorite hanked ning sõlmida nende haldamiseks teenuslepingud.
- Töötada välja lahendused prioriteetsete kütusetarbijate kütusega varustamiseks kriisiolukorras.
- Koostada varude kasutuselevõtmise logistikaplaan.
- Sõlmida riigi tegevusvarude kasutuselevõtuks vajalikud logistikateenuste lepingud.

5.1. Sündmused pärast aruandekuupäeva

Ettevõtte käsitleb sõjalisest konfliktist, kasvanud geopoliitilistest pingetest ning sanktsioonidest põhjustatud olukorda ja selle võimalikke mõjusid aruandekuupäevajärgse mittekorrigeeriva sündmusena. Võimalikud finantsmõjud kajastatakse ettevõtte finantsaruannetes 2022. aastal.

Hetkeolukord on ebakindel ja kiiresti muutuv, millest tulenevalt ei ole juhtkonnal käesoleva raamatupidamise aastaaruande kinnitamise ajal võimalik anda täiendavaid kvantitatiivseid hinnanguid võimaliku mõju kohta ettevõttele.

Aruande koostamise ajal teostatud analüüside ja hetkel valitseva olukorra põhjal hindab juhtkond, et sõjast tingitud majandusmuudatused ei avalda olulist negatiivset finantsmõju ettevõttele ning ettevõtte on jätkuvalt tegutsenud. Ettevõtte roll riigi toimepidevuse tõstmisel koos muutuvate tööülesannete riigieelarvelise rahastamisega on 2022.aastal pigem kasvamas. Ettevõtte ei ole varasid ega olulisi lepingupartnereid sanktsioneeritud riikides.

Detailsem info aruandekuupäevajärgsete sündmuste kohta on esitatud lisan 18

6. Juhtimine

6.1. Nõukogu

Koos ümberkorraldustega ettevõttes toimunud muutused ka ettevõtte nõukogu koosseisus. Aasta esimesel poolel töötas ettevõtte nõukogus neli liiget, kellest pooled olid riigi ja pooled vedelkütusevaru seaduses sätestatud kütuseettevõtete esindajad. Nõukogu esimeheks oli MKM-i asekancler Kristi Talving ja liikmeteks Priit Laaniste, Andres Linnas ja Rauno Raudsepp. 29.08.2021 kutsus majandusminister omaniku esindajana senised nõukogu liikmed seoses volituste lõppemisega tagasi. Uuteks nõukogu liikmeteks valiti Kristi Talving, Viola Murd, Indrek Sird,

Jaan Lepp, Raul Puusepp ja Mart Raamat volituste pikkusega kolm aastat. Nõukogu liikmed valisid nõukogu esimeheks Kristi Talvingu.

Ettevõtte nõukogu pidas 2021. aastal kokku seitse koosolekut. Nõukogu liikmetele maksti 2021. aastal tasusid kokku 23,6 tuhat eurot.

6.2. Juhatus

Ettevõtte juhatus on kaheliikmeline. Juhatusel liikmetele maksti 2021. aastal tasusid kokku 136,2 tuhat eurot.

HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE 2021

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur (OSPA) ja õigusjärglasena AS Eesti Varude Keskus (EVK) on võtnud endale kohustuse rakendada äriühingu juhtimisel hea ühingujuhtimise tava ning kirjeldada selle järgimist ühingujuhtimise aruandena majandusaasta aruande koosseisus. Ettevõtte ühingujuhtimise aruanne on avaldatud veebilehel www.espa.ee lõigus „Majandusaasta aruanne“.

Ühingujuhtimise heade tavade järgimisel lähtume riigivara seadusest (edaspidi RVS), Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi HÜT) juhistest ning ettevõtte ülesannete eripärast tulenevalt EN direktiivis 2009/119/EÜ ja vedelkütusevaru seaduses (edaspidi VKVS) sätestatud põhimõtetest.

Ettevõtte riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise tagamiseks on moodustatud ettevõtte auditi komitee ja kasutatakse siseaudiitori teenuseid. Tulenevalt ettevõtte töökorraldusest ei ole siseaudiitori ametikoha loomist peetud otstarbekaks.

Ettevõtte järelevalve teostamisega seotud küsimuste lahendamiseks moodustatud auditikomitee ülesandeks on nõukogu nõustamine riskijuhtimise, sisekontrolli ning finantsaruandluse küsimustes. Riskijuhtimise ja sisekontrolli tagamiseks on juhatus koostanud vajalikud sise-eeskirjad ja loonud asjakohase aruandlussüsteemi.

Ettevõtte juhtimise korralduses esineb võrdluses HÜT soovituslike juhistega mõningaid erisusi. Mittejärgitavad HÜT juhised puudutavad ettevõtte üldkoosoleku läbiviimise korda ja VKVS-st tulenevaid erisusi nõukogu liikmete määramisel.

1. Juhtimine

Ettevõtte on täielikult riigile kuuluv äriühing, mida üldkoosolekul esindab ainuaktsionäri esindajana majandus- ja taristuminister. Seega on HÜT aruandes sätestatud emitentide õiguste teostamine tagatud ja reeglid, mida tuleks rakendada laiemal aktsionäride ringiga ühingu juhtimisel ei kohaldu.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisel olevate riigi enamusosalusega äriühingute juhtimise korraldamisel on lähtutud kehtestatud üldkoosoleku töökorras. Töökorras esitatud nõuded on täienduseks riigivara seaduses sätestatud riigi äriühingu juhtimise põhimõtetele. Töökorras on muuhulgas sätestatud:

- üldkoosoleku pädevus
- üldkoosolekute juhtimise, läbiviimise, koosolekul osalemise kord
- nõuded üldkoosoleku kutse, päevakorra, protokollimise ja eelnõude osas
- üldkoosoleku otsuste langetamise, nende vormistamise ja avaldamise kord.

Üldkoosoleku pädevus hõlmab põhikirja muutmist, aktsiakapitali suurendamist ja vähendamist, nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite valimist, erikontrolli määramist, majandusaasta aruande kinnitamist ja kasumi jaotamist, ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja/või lõpetamise otsustamist.

2. Nõukogu

Ettevõtte tegevust ja juhtimist korraldab ning järelevalvet juhatuse tegevuse üle teostab nõukogu. Nõukogu tegutseb iseseisvalt ja aktsionäri parimates huvides ning osaleb ühingu tegevust puudutavate oluliste otsuste tegemisel.

Kuni ettevõtte tegevuse ümberkorraldusteni oli nõukogul põhikirja kohaselt kolmeks aastaks valitud kuni kuus liiget, kellest pooled on riigi ja pooled vedelkütusevaru seaduse kohaselt kütuse müüjate esindajad. Uuendatud põhikirja sätestab, et vähemalt üks nõukogu liige valitakse kütuse müüjaid ühendava organisatsiooni esitatud kandidaatide hulgast

Nõukogu liikmed määrab ja kutsub tagasi majandus- ja taristuminister. Nõukogu esimees valitakse riigipoolsete nõukogu liikmete seast. Ettevõtte nõukogu moodustamise erisused on reguleeritud vedelkütusevaru seaduse §-s 14. Põhikirja kohaselt ei või nõukogu liikmeks olla isik, kellel on keelatud tegutseda samal tegevusalal, millel tegutseb aktsiaselts.

2021. aastal lõppesid seniste nõukogu liikmete Kristi Talvingu, Priit Laaniste, Andres Linnase ja Rauno Raudsepa volitused. 29.08.2021 nimetas majandusminister omaniku esindajana kolmeks aastaks uued nõukogu liikmed:

- Kristi Talving – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna asekancler
- Viola Murd – Siseministeerium, pääste, hädaabi ja kriisireguleerimise asekancler
- Indrek Sirp – Riigikantslelei, julgeoleku ja riigikaitse koordineerimise direktor
- Jaan Lepp – ettevõtja, logistikaekspert
- Raul Puusepp – Tallinna Kaubamaja Grupp AS, juhatuse esimees
- Mart Raamat – Eesti Õliühing MTÜ, tegevjuht

Nõukogu liikmed valisid nõukogu esimeheks Kristi Talvingu.

Vastavalt RVS sätestatule oli OSPA nõukogu liikme tasu suuruseks määratud 250 eurot kuus ja nõukogu esimehe tasu suuruseks 500 eurot kuus. Ettevõtte ümberkorralduse jõustumisest on üldkoosoleku otsusega ettevõtte nõukogu esimehe tasu 1000 eurot kuus ja nõukogu liikme tasu 500 eurot kuus. Nõukogu liikme tasule võib lisanduda täiendav tasu nõukogu organi tegevuses osalemise eest. Sellisteks organiteks võib olla kaheliikmeline auditikomitee, kuhu kuulub üks nõukogu liige ja kolmeliikmeline hangete hindamiskomisjon, kuhu kuulub samuti üks nõukogu liige. Põhikirjast tulenevalt on nõukogu liikmed ühtlasi ka vastavate organite esimehed, kelle täiendav esimehe tasu on 50% nõukogu liikme tasust. Nõukogu liikmetele maksti 2021. aastal tasusid kokku 23 622 eurot.

Vastavalt VKVS-le on ettevõtte nõukogu kohustatud moodustama auditikomitee. 2021. aastal auditikomitee liikmete seas muudatusi ei toimunud ja see töötas kaheliikmelisena:

- Priit Laaniste, auditikomitee esimees
- Rein Vaks, auditikomitee liige, MKM

3. Juhatus

Ettevõttel on kaheliikmeline juhatus, kuhu kuuluvad juhatuse esimees Priit Enok ja juhatuse liige Priit Ploompuu. Juhatus teeb igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt ilma omaniku ja nõukogu sekkumiseta. Juhatus lähtub igapäevaste juhtimisotsuste tegemisel äriühingu parimatest huvidest jättes kõrvale isiklikud ja/või kontrolliva aktsionäri huvid. Juhatus lähtub otsustamisel ainuaktsionäri parimatest huvidest ning kohustub tagama ettevõtte jätkusuutliku arengu vastavalt ettevõtte ülesannetele, üldkoosoleku ja nõukogu seatud eesmärkidele ja strateegiale.

Toiminguteks, mis väljuvad ettevõtte igapäevase majandustegevuse raamest, vajab juhatus nõukogu kooskõlastust. Juhatus tagab nõukogu liikmete pideva informeerituse ettevõtte majanduslikust olukorrast ning majandustegevusega seotud olulisematest asjaoludest.

Nõukogu esimees on sõlminud juhatuse liikmetega ametilepingud, kus on määratud juhatuse liikme tööülesanded, volitused, juhatuse tasustamise ja hüvitiste maksmise alused. Juhatuse liikmele makstava täiendava tasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud RVS § 86-s. Seadusest tulenevalt ei või juhatuse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ületada juhatuse liikme nelja kuu tasu. Juhatuse liikmele võib maksta lahkumishüvitist kolme kuutasu ulatuses üksnes tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist. Juhatuse liikmetele maksti 2021. aastal tasusid kokku 136 227 eurot.

Vastavalt ettevõtte põhikirjale ei või juhatuse liikmeks olla samal ajal riigi tegevusvaru koosseisu kuuluvate kaubagruppide müügi või samade kaubagruppide hoiuteenuse tegevusalal tegutseva mistahes juriidilise isiku osanik või juhtimisorgani liige ega ka isik, kelle suhtes kohus on kohaldanud juhatuse liikmena tegutsemise keeldu või ettevõtluskeeldu, samuti isik, kellel on keelatud tegutseda samal tegevusalal, millel tegutseb aktsiaselts, või kellel on keelatud olla juhatuse liige seaduse või kohtulahendi alusel.

Korruptsioonivastase seaduse mõistes on OSPA juhatuse liikme staatus võrdsustatud ametiisiku staatusega, kel on kohustus pidada kinni tegevus- ja toimingupiirangutest.

4. Teabe avaldamine ja aruandlus

Ettevõtte avaldab oma veebilehel pidevalt informatsiooni ühingu juhtimise, tööpõhimõtete, vedelkütusevarude koosseisu, riigi tegevusvaru korralduse, asjakohaste regulatsioonide, avatud ja viimati lõppenud hangete kohta. Veebilehel on avaldatud ühingu põhikiri, aastaaruanded, varumakseid puudutav info ja lepinguvormid nii eesti kui inglise keeles. Lisaks tehakse hankeid puudutav informatsioon turuosalistele kättesaadavaks otsepostituste abil.

Aruandluse korraldamisel lähtub ettevõtte riigivaraseaduses, vedelkütusevaru seaduses, EN miinimumvaru direktiivis ja ühingu põhikirjas sätestatust. Ettevõtte tegevuse eripärast tulenevalt peab juhatus üksikasjalikku ja pidevalt ajakohastatavat arvestust kogu hoiustatud vedelkütusevaru koosseisu kohta ning edastab vajalikud aruanded nii MKM-le kui Statistikaametile. Statistikaamet esitab aruande põhjal Euroopa Komisjonile kokkuvõtlikud andmed vedelkütusevaru koosseisu ja varu koguste kohta. Iga-aastaselt esitab ettevõtte Euroopa Komisjonile aruande, milles märgitakse meetmed, mille abil tagatakse vedelkütusevaruvaru kättesaadavuse ja kontroll.

Huvide konflikti vältimiseks on EVK hankeid puudutavale informatsioonile kehtestatud juurdepääsupiirangud. Nõukogu kehtestatud korra alusel on ettevõtte juhatuse liikmetel lubatud avaldada pooleliolevatele või lõpetatud hangetele esitatud pakkumisi puudutavat teavet ja dokumente vaid nendele nõukogu liikmetele, kes ei ole kütuse müüjate esindajad. Vastavalt ministri määrusele „Vedelkütusevaru moodustamiseks ja hoidmiseks korraldatavate hangete läbiviimise põhimõtted ja vedelkütusevaruga seotud lepingute üldtingimused“ on ettevõtte moodustanud hangete hindamiskomisjoni, kuhu ei tohi kuuluda ettevõtte nõukogus kütuse müüjaid esindavad nõukogu liikmed.

5. Finantsaruandlus ja raamatupidamise auditeerimine

Ettevõtte on kohustus esitada nelja kuu jooksul majandusaasta lõppemisest, seega hiljemalt iga aasta 30. aprilliks, auditeeritud ja nõukogu poolt kinnitatud majandusaasta aruanne. Raamatupidamise aastaaruande koostamise eest vastutab juhatus, aruande kontrollimise eest audiitor ja nõukogu. Vajadusel osaleb audiitor majandusaasta aruande nõukogule esitlemisel.

Osaluse valitseja otsusega on ettevõtte 2021. aasta majandusaruande audiitoriks valitud KPMG Baltics OÜ. Audiitori valik ja audiitorteenuse lepingu tingimused, s.h. tasu suurus ja teenuse sisu on nõukogu poolt heaks kiidetud.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	13 490 827	7 543 105	2
Nõuded ja ettemaksud	559 292	451 850	3
Varud	150 678 489	147 996 376	4
Kokku käibevarad	164 728 608	155 991 331	
Kokku varad	164 728 608	155 991 331	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	609 839	608 006	7
Sihtfinantseerimine	5 150 430	0	9
Kokku lühiajalised kohustised	5 760 269	608 006	
Kokku kohustised	5 760 269	608 006	
Omakapital			
Aktsiakapital nimiväärtuses	135 505 053	132 851 000	10
Kohustuslik reservkapital	1 391 944	1 391 944	
Muud reservid	17 320 278	18 340 371	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	3 820 103	3 920 103	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	930 961	-1 120 093	
Kokku omakapital	158 968 339	155 383 325	
Kokku kohustised ja omakapital	164 728 608	155 991 331	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Müügitulu	9 760 596	15 919 896	11
Muud äritulud	899 959	1 175	12
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-4 846 446	-12 087 798	
Mitmesugused tegevuskulud	-4 584 974	-4 612 660	13
Tööjõukulud	-314 124	-229 418	14
Muud ärikulud	-2 201	-2 275	
Ärikasum (kahjum)	912 810	-1 011 080	
Intressitulud	9 453	3 809	
Intressikulud	-8	0	
Muud finantstulud ja -kulud	8 706	-12 822	15
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	930 961	-1 020 093	
Tulumaks	0	-100 000	16
Aruandeaasta kasum (kahjum)	930 961	-1 120 093	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (kahjum)	912 810	-1 011 080	
Korrigeerimised			
Muud korrigeerimised	-899 570	0	9
Kokku korrigeerimised	-899 570	0	9
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-107 210	3 851 308	3
Varude muutus	-28 060	1 123 859	4
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	1 832	-640 536	7
Laekumised sihtfinantseerimisest	6 050 000	0	9
Kokku rahavood äritegevusest	5 929 802	3 323 551	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	9 222	3 310	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	9 222	3 310	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekumised sihtfinantseerimisest	-8	0	
Makstud dividendid	0	-400 000	16
Makstud ettevõtte tulumaks	0	-100 000	16
Muud laekumised finantseerimistegevusest	0	-64	15
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-8	-500 064	
Kokku rahavood	5 939 016	2 826 797	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	7 543 105	4 729 066	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	5 939 016	2 826 797	2
Valuutakursside muutuste mõju	8 706	-12 758	15
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	13 490 827	7 543 105	2

Omakapitali muutuste aruanne

(eurodes)

					Kokku
	Aktiivkapital nimiväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum (kahjum)	
31.12.2019	132 851 000	1 307 771	18 094 285	4 650 362	156 903 418
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	0	-1 120 093	-1 120 093
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	-400 000	-400 000
Muutused reservides	0	84 173	246 086	-330 259	0
31.12.2020	132 851 000	1 391 944	18 340 371	2 800 010	155 383 325
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	0	930 961	930 961
Emiteeritud aktsiakapital	2 654 053	0	0	0	2 654 053
Muutused reservides	0	0	-1 020 093	1 020 093	0
31.12.2021	135 505 053	1 391 944	17 320 278	4 751 064	158 968 339

Täpsem informatsioon aktsiakapitali kohta on toodud lisas 10 ja dividendide kohta lisades 8 ja 16.

Muude reservidena kajastatakse vedelkütuse varumaksete ülejäägi reserv, vedelkütusevarude rotatsioonide reserv ja rahavoo riskimaandamisinstrumentide reserv.

Vedelkütuse varumaksete ülejäägi reservi kasutatakse tegevuskulude katmiseks järgnevatel perioodidel. Vastav kohustus tuleneb vedelkütusevaru seaduse § 10 lõikest 4, mis sätestab, et kui kalendriaastal tasutud varumakse kogusumma ületab vastava kalendriaasta varu haldamiskulud, võetakse ülelaekunud summa arvesse järgmisel varumakse määra kehtestamisel. Eeltoodust tulenevalt ei tohi kalendriaastal ülelaekunud varumakset arvestada jaotamata kasumi hulka ning vastavas summas ülelaekunud varumakse kajastatakse seega vedelkütuse varumaksete ülejäägi reservina muude reservide real.

Algsaldo 31.12.2020 oli 2 001 447 eurot. 2020 aastaaruande kinnitamisel hinnati vedelkütuse varumaksete ülejäägi reserv ümber. Reservi vähendati 861 967 euro võrra. Lõppsaldo 31.12.2021 on 1 139 480 eurot.

Vedelkütusevarude rotatsioonide reserv on loodud tulevaste perioodide varude rotatsioonide võimaliku kahjumi katmiseks. Reserv tekkis 2011. a. vedelkütusevarude rotatsiooni tulemusel vana varu müügi- ja kaalutud keskmise soetusmaksu vahel. Algsaldo 31.12.2020 oli 16 338 924 eurot. 2020 aastaaruande kinnitamisel hinnati vedelkütusevarude rotatsioonide reserv ümber. Reservi vähendati 158 126 euro võrra. Lõppsaldo 31.12.2021 on 16 180 798 eurot.

Rahavoo riskimaandamisinstrumentide reservis kajastatakse tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa. Reserv moodustati 2012. a. kui kasutusele võeti rahavoo riskimaandamisinstrumendid. 31.12.2020 ja 31.12.2021 seisuga ei moodustatud uut rahavoo riskimaandamisinstrumentide reservi.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

AS Eesti Varude Keskus (edaspidi ettevõtte) 2021. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad rahandusministri määrusega kinnitatud juhendid. AS Eesti Varude Keskus kui riigi tütarettevõtte, lähtub ettevõtte aastaaruande koostamisel ka avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis sätestatud nõuetest.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse meetodist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevas arvestuspõhimõtetes.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja rahalähenditena kajastatakse lühiajalisi kõrge likviidsusega investeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. panga arvelduskontodel olev raha ja kuni 12 kuulised tähtajalised katkestatavad deposiidid.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtivad Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised hinnatakse aruandekuupäeva seisuga ümber eurodesse aruandekuupäeval ametlikult kehtiva Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

Ümberhindamise tulemusena saadud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes, kusjuures ärituludes ja -kuludes kajastatakse valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on seotud tarnijate ja ostjate arveldustega, muud valuutakursist tulenevad erinevused kajastatakse aga finantstuludes ja -kuludes.

Nõuded ja ettemaksud

Kõiki nõudeid (näit. nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühiajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõuded ning tuletisinstrumendid, kajastatakse bilansis üldjuhul korrigeeritud soetusmaksumuses.

Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekavas summas (mis on kajastatud näiteks arvel, lepingus või muul alusdokumendil).

Nõuete laekumise tõenäosuse hindamisel analüüsitakse võlgniku maksevõimet. Nõuete hindamisel võetakse arvesse nii aruandekuupäevaks teadaolevaid kui ka aruandekuupäeva järgselt selgunud asjaolusid, mis võivad mõjutada nõuete laekumise tõenäosust.

Kui nõue on algselt hinnatud ebatõenäoliselt laekuvaks ning kantud tegevuskuludesse, kuid hiljem selgub, et nõude laekumine on täiesti ebarealistlik, tunnistatakse nõue lootusetuks ning kantakse bilansist välja. Täiendavat kulu sel hetkel enam ei teki. Nõue loetakse lootusetuks, kui ettevõttel puuduvad igasugused võimalused nõude kogumiseks (näit. võlgnikule on väljakuulutatud pankrot ning pankrotipesas olevatest varadest ei piisa nõude tasumiseks).

Juhul, kui varem tehtud hinnang ebatõenäoliselt laekuvate või lootusetute nõuete summa kohta hiljem muutub, kajastatakse see hinnangu muutuse perioodi kasumiaruandes ning mitte korrigeerides tagasiulatuvalt eelmisi perioode. Ebatõenäolise või lootusetu nõude laekumine näidatakse kulu vähendusena perioodis, mil laekumine toimub.

Varud

Ettevõtte kajastab varudena oma põhikirjalise tegevuse käigus soetatud vedelkütusevaru ja isikukaitsevahendite varu.

Varu on hädaolukorra lahendamiseks või selle ohu tõrjumiseks ning riigi varustuskindluse, riigi julgeoleku ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks vajalikud tooted, mis on ettevõtte omandis või mille omandamine või kasutamine on ettevõtte eelnevalt sõlmitud lepingutega tagatud.

Vedelkütuse varu:

Vastavalt vedelkütusevaru seadusele võib ettevõtte moodustada varu järgmistest energiatoodetest: bensiin, reaktiivkütus ja diislikütus. Kuna ettevõtte vedelkütusevarude realiseerimine toimub vaid seaduses loetletud juhtudel, eelkõige tarneraskuste korral, ja võttes arvesse ettevõttele kehtestatud müügihinna piiranguid, lähtume eeldusest, et ettevõtte varude madalaimaks neto realiseerimisväärtuseks ei ole vedelkütuste aruandekuupäeva turuhind. Vastavalt ettevõtte sisekorrale võetakse varud arvele soetusmaksumuses, mille kindlaks määramiseks kasutatakse vastava kütuseliigi kaalutud keskmise meetodit. Ettevõtte vedelkütusevarude bilansilise väärtuse ja hüpoteetilise turuhinna võrdlemiseks on Lisa 19 koosseisus esitatud vastav arvutuskäik.

Vedelkütusevaru soetusmaksumus koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi.

Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist tuleneva erinõudena kajastatakse varude soetamisega kaasnev mittetagastatav käibemaks ja lõiv kuludes ning varude soetamisega kaasnev kütuseaktsiis kapitaliseeritakse varude maksumusse.

Raamatupidamise Toimkonna juhendis RTJ 4 «Varud» toodud varude definitsiooni järgi on varud sellised varad, mida hoitakse või toodetakse müügiks tavapärase äritegevuse käigus või tarbitakse tootmisprotsessis või teenuste osutamisel.

VKVS § 1 lõike 2 kohaselt on vedelkütusevaru riigi käsutuses või kontrolli all olev kindlaksmääratud energiatoodete kogus, mis moodustatakse riigi varustuskindluse kõrge taseme, riigi julgeoleku ning rahvusvaheliste lepingute alusel võetud kohustuste täitmise ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks, kasutades rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Liidu liikmesriikide solidaarsusel põhinevaid usaldusväärseid ja läbipaistvaid mehhanisme.

Toodud definitsioonist tulenevalt ei hoita vedelkütusevarusid tavapärase äritegevuse eesmärgil.

Vastavalt VKVS-ile saab varude kasutusele võtmine toimuda vaid Vabariigi Valitsuse korraldusel kütuste varustusraskuste ilmnemise korral. Varustamisraskus on Euroopa Liidu või Rahvusvahelise Energiaagentuuri liikmesriikidesse tehtavate energiatoodete tarnete märkimisväärne ja järsk vähenemine.

Varu roteerimisel võib varu müüa turuhinnaga ning tingimusel, et varu müügil ja taassoetamisel on energiatoodete hinnarisk maandatud.

Ettevõtte võib vedelkütuse varusid müüa varude vähendamise eesmärgil, kui olemasolev varu kogus ületab kohustuslikku varu kogust rohkem kui viis protsenti. Samas võib VKVS § 17 lõike 2 kohaselt varu müüa ainult turuhinnaga, kuid mitte madalama hinnaga kui vastava kütuseliigi kaalutud keskmine soetushind. Soetushinnast madalama hinnaga müük on lubatud valdkonna eest vastutava ministri loal.

Vedelkütuse varu vähendamisel tuleb arvestada, et ka tulevikus oleks varu hoidmise kohustus täidetud 90 päeva keskmise päevase puhasimpordi alusel tingimusel, et riigisiselt toodetud energiatoodete eksport puudub.

Isikukaitsevahendite varud:

Isikukaitsevahendite varude üle peetakse arvestust FIFO meetodil, kuna varudel on erinevad aegumistähtajad. Seetõttu võetakse kasutusse või müüakse varud nende aegumistähtaegade järjekorras.

Vastavalt Hädaolukorra seadusele müüakse varu uuendamisel või vähendamisel turuhinnaga, välja arvatud siis kui varu vähenemine on tingitud selle kasutusele võtmisest.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid, mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudena) ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-liselt kulusse.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule eluale.

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast.

Vara amortiseerimine lõpetatakse kui vara lõppväärtus, milleks on summa, mida ettevõtte saaks vara võõrandamisel täna, juhul kui vara oleks sama vana ja samas seisukorras, nagu ta on eeldatavasti tema kasuliku eluea lõppedes, ületab tema bilansilist jääkmaksumust.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui ettevõtte ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, kasumiaruandes real "muud äritulud" või "muud ärikulud".

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 5000

Rendid

Rendilepingut loetakse kapitalirendiks juhul, kui kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule, vastasel juhul loetakse rendilepingut kasutusrendiks.

Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma bilansis rendileandja. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustised

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustise eest saadud tasu õiglase väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustisi nende korrigeeritud soetusmaksumuses.

Edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustisi ning tuletisinstrumente kajastatakse nende õiglases väärtuses ning õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes.

Finantskohustistega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real "intessikulud". Finantskohustise kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Bilansis kajastatakse eraldis juhul, kui ettevõttel lasub enne aruandekuupäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevalt juriidiline või tegevusest tingitud kohustus, mille realiseerumine on tõenäoline ja mille kohustise summat on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Lubadused, garantiid ja muud kohustised, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustisteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus, on avalikustatud tingimuslike kohustistena raamatupidamise aastaaruande lisades.

Sihtfinantseerimine

Ettevõtte on saanud nii tegevustoetust kui sihtfinantseerimise tegevuskulude katteks.

Toetustena kajastatakse saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning antud vahendeid (antud, vahendatud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetuste kajastamisel lähtutakse avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis toodud põhimõtetest.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;
- tegevustoetused – antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Tegevustoetus kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisulist tagasinõuet või laekumata jäämise riski. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Sihtfinantseerimist kajastatakse bilansis esmakordselt raha laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvelevõtmise kuupäeval.

Kui sihtfinantseerimine on küll laekunud, kuid selle arvel ei ole veel kulutusi tehtud, kajastatakse saadud vahendid ettemaksena. Kui sihtfinantseerimise saamisega seotud kulutused on tehtud ja puudub sisuline toetuse laekumata jäämise risk, kuid toetus on veel laekumata, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna ja nõudena.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja ettevõtte põhikirjale teeb ettevõtte iga aasta puhaskasumist vähemalt 5%-lise eraldise kohustuslikku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, kuid seda võib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumeid ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Samuti võib kohustuslikku reservkapitali kasutada aktsiakapitali suurendamiseks.

Tulud

Ettevõtte tuluks on vedelkütusevarude haldamiskulude katteks tasutavad varumaksud. Varumakse maksjateks on kütuseaktsiisi maksjad, aktsiisimaksja puudumise korral isikud, kes kütuse tarbimisse lubavad või ka isikud, kes varustavad Eestis tangitavat õhusõidukit lennukipetrooli või lennuki- ja reaktiivmootoribensiiniga. Varumakse tasutakse ilma eelneva nõudeta varu haldaja arvelduskontole hiljemalt iga kuu 15. kuupäevaks suuruses, mis vastab importija nimel eelneval kalendrikuul tarbimisse lubatud kütuse kogusele ja kehtivale varumakse määrale.

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses.

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised kauba omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale, kui tulu müügitehingust saab usaldusväärset mõõta, kui tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline ja kui tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärset hinnata.

Intrassitulu kajastatakse tekkepõhiselt.

Saadud tegevustoetus kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Kulud

Kulusid kajastatakse samas perioodis, kui kajastatakse nendega seotud tulusid. Kulutused, mis tõenäoliselt osalevad majandusliku kasu tekitamisel järgmistel perioodidel, kajastatakse nende tekkimise hetkel varana ning kajastatakse kuluna perioodi(de)l, mil nad loovad majanduslikku kasu (näiteks kulutused materiaalsele põhivarale). Kulutused, mis osalevad majandusliku kasu tekitamisel aruande perioodil või ei osale majandusliku kasu tekitamisel, kajastatakse kuluna nende tekkimise perioodil.

Kasumiaruande rida „Kaubad, toore, materjal ja teenused“ sisaldab vedelkütusevarude roteerimisel tekkinud kulu varude müügist.

Maksustamine

Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustisena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Jaotamata kasumist väljamakstavaid dividende maksustatakse maksumääraga 20/80 netodividendina väljamakstud summalt. Alates 2019. aastast rakendub regulaarselt makstavatele dividendidele madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamakset).

Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis võiks kaasneda dividendide välja maksmisega, on ära toodud aastaaruande lisades.

Seotud osapooled

Ettevõtte seotud osapoolteks on loetud:

- ettevõtte tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
- sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle eelmises punktis nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas avalikustatakse lähtuvalt avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist raamatupidamise aastaaruandes informatsioon nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või ettevõtte sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Sündmused pärast aruandekuupäeva

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnedid aruandekuupäeva, 31. detsembri 2021 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Sündmused pärast aruandekuupäeva, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Tuletisinstrumentid ja riskimaandamine

Tuletisinstrumente kajastatakse nende esmasel arvelevõtmisel õiglasel väärtuses tuletisinstrumenti lepingu sõlmimise kuupäeval. Pärast esmast kajastamist hinnatakse neid igal aruandekuupäeval ümber nende hetke õiglasele väärtusele. Väärtuse muutusest tekkinud kasumite või kahjumite kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumentina (sh valuuta- ja kütusehinna SWAP tehingud) ja kui on, siis maandatava objekti olemusest.

Kui ettevõtte kasutab riskimaandamis arvestuse erireegleid, dokumenteerib ettevõtte tehingu sõlmimisel riski juhtimise eesmärgi ja strateegia, riskimaandamise suhte liigi, maandatava riski kirjelduse, riskimaandamise objekti ning maandava instrumendi. Samuti dokumenteeritakse riskimaandamise efektiivsuse nõuete täitmine ning võimalikud ebaefektiivsuse allikad.

Riskimaandamisinstrumentide kogu õiglast väärtust liigitatakse kas pikaajalise vara või kohustisena, kui maandatava objekti järelejäädud eluiga on rohkem kui 12 kuud ja lühiajalise vara või kohustisena, kui maandatava objekti järelejäädud eluiga on vähem kui 12 kuud.

Rahavoo riskimaandamine

2012 aastast kasutab ettevõtte rahavoo riskimaandamisinstrumente, mille eesmärgiks on fikseerida kütuse hinnad ning maandada kütusehinna muutumise riski.

Rahavoo riskimaandamisena määratletud ja selleks kvalifitseeruvate tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivne osa kajastatakse omakapitalis. Ebaefektiivse osaga seotud kasumit või kahjumit kajastatakse hindamise hetkel kasumiaruandes.

Riskimaandamisinstrumentide lepingud on sõlmitud mahus, mis vastavad roteeritavate vedelkütusevarude kogusele.

Realiseerunud hinna katmisest tekkinud summad loetakse vastavalt ostusumma (varud) või müügisumma (tulud) koosseisu, olenemata, kas need olid hinna kõikumise maandamiseks sõlmitud lepingud või mitu lepingut sealjuures oli.

Kui riskimaandamisinstrument ei vasta enam riskimaandamisarvestuse kriteeriumitele, jääb omakapitalis sisalduv kumulatiivne kasum või kahjum omakapitali ja kajastatakse kasumiaruandes eeldatava tulevikusündmuse lõplikul realiseerumisel. Kui prognoositava tehingu toimumisi enam ei eeldata, kajastatakse omakapitalis sisalduv riskimaandamisinstrumenti kasum või kahjum kasumiaruandes finantstulude või -kuludena.

Tuletisinstrumente, mida ei ole määratletud riskimaandamisinstrumentina, kajastatakse õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande. Selliste tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes finantstulude või -kuludena.

Riskimaandamise efektiivsuse hindamine

Juhatus hindab avatud positsiooniga riskimaandamisinstrumenti efektiivsust võrreldes omavahel maandava instrumendi ja alusvara õiglase

väärtuse muutusi.

Kui riskimaandamisinstrument on sõlmitud mahus, mis vastab müüdava või soetatava objekti kogusele ning kui hinnastamisperiod on ka hinnastamisel kasutatav alusvara on vastavuses, on prognoositav riskimaandamine efektiivne.

Riskimaandamise efektiivsust hinnatakse järgmistel hetkedel:

- riskimaandamistehingu tegemise hetkel
- aruandekuupäeval
- riskimaandamistehingu realiseerumise päeval

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
Arvelduskontod	13 490 827	7 543 105
Kokku raha	13 490 827	7 543 105

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2021	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	550 578	550 578
Ostjatelt laekumata arved	550 578	550 578
Muud nõuded	1 081	1 081
Intressinõuded	729	729
Viitlaekumised	352	352
Ettemaksed	7 633	7 633
Tulevaste perioodide kulud	7 409	7 409
Muud makstud ettemaksed	224	224
Kokku nõuded ja ettemaksed	559 292	559 292
	31.12.2020	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	437 393	437 393
Ostjatelt laekumata arved	437 393	437 393
Muud nõuded	500	500
Intressinõuded	498	498
Viitlaekumised	2	2
Ettemaksed	13 957	13 957
Tulevaste perioodide kulud	13 955	13 955
Muud makstud ettemaksed	2	2
Kokku nõuded ja ettemaksed	451 850	451 850

Lisa 4 Varud

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020	Lisa nr
Vedelkütusevarud	148 024 436	147 996 376	
Isikukaitsevahendite varud	2 654 053	0	10
Kokku varud	150 678 489	147 996 376	

Isikukaitsevahendite varu moodustati 2021. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium poolt üle antud varudest mitterahalise sissemakse teel omakapitali.

Toiduvaru on moodustatud delegeeritud lepingutega, mille osas on ettevõttel eelisostuõigus.

Täiendav ülevaade varudest on lisas 19.

Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Käibemaks	51 335	30 138
Üksikisiku tulumaks	5 237	3 051
Erisoodustuse tulumaks	81	140
Sotsiaalmaks	8 870	5 220
Kohustuslik kogumispension	380	308
Töötuskindlustusmaksed	306	139
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	66 209	38 996

Lisa 6 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2021	2020	Lisa nr
Kasutusrendikulu	14 253	14 029	13

31.12.2021 seisuga on ettevõttel üks ruumide üürileping. 2019. aastal pikendati Üürilepingut 5 aastaks tähtajaga 28.02.2024, misjärel muutub leping tähtajatuks kui ettevõtte ei avalda soovi lepingut lõpetada. Tähtajalise lepingu kehtivuse perioodil on nii üürileandjal kui üürnikul lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks piiratud õigused. Lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel on kahjustatud osapoolel õigus nõuda tekitatud kahju hüvitamist.

Lisa 7 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	481 099	481 099	
Võlad töövõtjatele	62 141	62 141	
Maksuvõlad	66 209	66 209	5
Muud võlad	378	378	
Saadud ettemaksed	12	12	
Muud saadud ettemaksed	12	12	
Kokku võlad ja ettemaksed	609 839	609 839	
	31.12.2020	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	529 391	529 391	
Võlad töövõtjatele	37 664	37 664	
Maksuvõlad	38 996	38 996	5
Muud võlad	1 955	1 955	
Kokku võlad ja ettemaksed	608 006	608 006	

Lisa 8 Tingimuslikud kohustised ja varad (eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
Tingimuslikud kohustised		
Võimalikud dividendid	3 810 154	2 249 310
Tulumaksukohustus võimalikelt dividendidelt	940 910	550 700
Delegeeritud kütusevarude maksumus	0	282 301
Kokku tingimuslikud kohustised	4 751 064	3 082 311

2020. aastal maksti dividende 400 000 eurot, seega saab võimalikke dividendide 133 333 euro ulatuses maksustada tulumaksuääruga 14/86. Ülejäänud võimalikud dividendid 3 676 820 eurot maksustatakse maksumääruga 20/80.

Jaotamata kasum seisuga 31.12.2021. a. moodustab 4 751 064 (2020: 2 800 010) eurot. Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis võiks kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 940 910 (2020: 550 700) eurot. Seega saab dividendidena välja maksta 3 810 154 (2020: 2 249 310) eurot.

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustise välja arutamisel on lähtutud eeldusest, et jaotamata netodividendid ja nende maksmisega kaasnev tulumaks kokku ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.2021. a.

Ettevõtte loobus 2021. aastal raske kütteõli delegeeritud varu hoidmisest peale vedelkütusevaru seaduse vastavasisulist muudatust.

Lisa 9 Sihtfinantseerimine (eurodes)

	31.12.2020		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud kasumiaruandes	Kajastatud varade soetusmaksumuses	31.12.2021		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised					Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks									
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium - Sihtfinantseerimine tegevusvarude moodustamiseks ja haldamiseks	0	0	5 200 000	0	49 570	0	0	5 150 430	12
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium -Tegevustoetus	0	0	850 000	0	850 000	0	0	0	12
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	0	0	6 050 000	0	899 570	0	0	5 150 430	12
Kokku sihtfinantseerimine	0	0	6 050 000	0	899 570	0	0	5 150 430	12

Rahavoogude aruandes on kajastatud aruandeperioodil laekunud tegevustoetus ja sihtfinantseerimine kokku real "Laekumised sihtfinantseerimisest".

Lisa 10 Aktsiakapital

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
Aktsiakapital	135 505 053	132 851 000
Aktsiate arv (tk)	1 355 050	1 328 510
Aktsiate nimiväärtus	100	100

Seisuga 31.12.2021. a. on ettevõtte aktsiakapital 135 505 053 eurot, sealjuures ettevõtte minimaalne aktsiakapital on 50 000 000 (viiskümmend miljonit) eurot ja põhikirjajärgselt maksimaalne aktsiakapital ilma põhikirja muutmata saab olla 200 000 000 (kakssada miljonit) eurot.

2021. aastal suurendati aktsiakapitali mitterahalise sissemaks teel 2 654 053 euro võrra. Mitterahalise sissemaksena saadi isikukaitsevahendite varu (Lisa 4).

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur omanik on Eesti Vabariik ja aktsiate valitsejaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Lisa 11 Müügitulu

(eurodes)

	2021	2020
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	9 760 596	15 812 255
Rootsi	0	107 641
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	9 760 596	15 919 896
Kokku müügitulu	9 760 596	15 919 896
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Vedelkütuse varumaksud	4 960 842	3 779 458
Kütuse müük	4 799 587	12 140 438
Muude kaupade ja teenuste müük	167	0
Kokku müügitulu	9 760 596	15 919 896

Lisa 12 Muud äritulud

(eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Tulu sihtfinantseerimisest	899 570	0	9
Kasum valuutakursi muutustest	308	1 175	
Trahvid, viivised ja hüvitised	81	0	
Kokku muud äritulud	899 959	1 175	

Tulu sihtfinantseerimisest koosneb saadud tegevustoetusest 850 000 eurot ja saadud sihtfinantseeringu tuluna kajastamisest 49 570 eurot.

Lisa 13 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Üür ja rent	14 253	14 029	6
Energia	1 862	1 034	
Elektrienergia	1 444	765	
Soojusenergia	418	269	
Mitmesugused bürookulud	20 847	11 375	
Lähetuskulud	265	2 682	
Koolituskulud	249	397	
Riiklikud ja kohalikud maksud	2 733	2 259	
Kütuse ladustamise, analüüsi, kontrolli ja pumpamise kulud	4 374 549	4 492 103	
Kütuse kindlustuskulud	45 334	39 822	
Tegevusvarude ladustamise, haldamise kulud	49 570	0	
Muud	75 312	48 959	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	4 584 974	4 612 660	

Lisa 14 Tööjõukulud

(eurodes)

	2021	2020
Palgakulu	235 813	172 359
Sotsiaalmaksud	78 311	57 059
Kokku tööjõukulud	314 124	229 418
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	4	3
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	2	1
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	2	2

Lisa 15 Muud finantstulud ja -kulud

(eurodes)

	2021	2020
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	8 706	-12 758
Muud finantskulud	0	-64
Kokku muud finantstulud ja -kulud	8 706	-12 822

Lisa 16 Tulumaks

(eurodes)

Tulumaksukulu komponendid	2021		2020	
	Maksustatav summa	Tulumaks	Maksustatav summa	Tulumaks
Väljakuulutatud dividendid	0	0	400 000	100 000
Eesti	0	0	400 000	100 000
Kokku	0	0	400 000	100 000

Lisa 17 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2021	2020
Arvestatud tasu	159 890	144 144

Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi muudatuse kohaselt tuleb raamatupidamise aastaaruannetes avalikustada lisaks tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasudele ja olulistele soodustustele muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või ettevõtte sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele, tulenevalt 24.11.2014 jõustunud riigi raamatupidamise üldeeskirja muutustest (§491). Selliseid avalikustamisele kuuluvaid tehinguid 2021. ja 2020. aastal ei olnud.

2021. aasta juhatuse liikmete ja nõukogu liikmete tasud moodustasid kokku vastavalt 136 228 (2020: 129 225) eurot ja 23 622 (2020: 14 919) eurot.

Juhatusel liikmete ametilepingutes on ette nähtud lahkumishüvitis kolme kuu tasu ulatuses juhatuse liikme ennetähtaegsel tagasikutsumisel nõukogu algatusel.

Ettevõtte on täielikult riigile kuuluv äriühing, mida üldkoosolekul esindab majandus- ja taristuminister. Nõukogu moodustamise põhimõtted on reguleeritud vedelkütusevaru seaduse §-s 14, mille kohaselt on ettevõtte nõukogus esindatud nii riigi kui kütuse müüjaid ühendava organisatsiooni esindajad. Kütuseettevõtjate nõukogu töösse kaasamist tuleb lugeda ettevõtte juhtimise erisuseks. Kütuseettevõtjatest nõukogu liikmete puhul võib tekkida olukord, kus temaga seotud kütuseettevõtte osutub ka ettevõttega sõlmitud kütuste ostu-, müügi- või hoiustamise lepingu partneriks. Lisaks peab arvestama, et vedelkütuste varustamisraskuste korral on ettevõttel kohustus teha varud kütusemüügi ettevõtetele, s.h. ka sellistele ettevõtetele, kelle esindajad võivad olla ettevõtte nõukogu liikmed, kättesaadavaks.

Seotud osapooli käsitlev asjaajamise korraldus on täpsemalt kirjeldatud tegevusaruande peatükis "Hea ühingujuhtimise tava aruanne".

Lisa 18 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Varu müük

31.märtsil 2022 lõpeb 3 500 tonni diislikütuse laoleping AS-ga NCC&PO Sellega seoses korraldas ettevõtte 2021.a. detsembrikuus hoiustatava diislikütuse müügihanke. Hinnalanguse riski maandamiseks sõlmis ettevõtte Eesti Energia AS Energiakaubandusega 31. detsembri 2021 tuletisinstrumenti lepingu. Müüdüd kütus väljastati 2022.a. veebruaris ja märtsis ja kõik arveldused on aruande kuupäevaks teostatud.

Venemaa agressioon Ukrainas

24. veebruaril 2022 intensiivistus Venemaa poolt alustatud sõjategevus Ukrainas, mis mõjutas märkimisväärselt omaniku ootusi Eesti Varude Keskusele ja suurendas avalikkuse huvi ettevõtte tegevuse vastu.

2022. aastaks EVK-le seatud eesmärkide elluviimist on kiirendatud kõigi tegevusvaldkondade ja varuliikide lõikes – esimeses kvartalis on muu hulgas alustatud Eestis hoiustatava vedelikütusevaru osakaalu suurendamist, delegeeritud varu lepingutega hoiustatava toiduvaru mahu mitmekordistamist ja sarnastel põhimõtetel uue liigina apteegiravimite varu moodustamist.

Vabariigi Valitsuse ja ministriumite tasemel on arutatud EVK-le täiendavate varuliikide moodustamise ülesannete panemist, kuid sellesisulised siduvad otsused on aruande koostamisel hetkel veel langetamata. EVK-le potentsiaalset suurima majandusliku mõjuga oleks valitsuse planeeritav 1TWh mahus maagaasi strateegilise varu moodustamine, mida plaanitakse finantseerida 2022. aasta lisaelarvest.

15. märtsil 2022 otsustas Vabariigi Valitsus Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) ettepanekul esmakordselt võtta osaliselt kasutusele EVK poolt hallatav vedelikütusevaru. Vabatahtlik ja koordineeritud embargo Venemaa naftatoode tarbimisele on tekitanud globaalsel vedelikütuste turul defitsiidi, mis on väljendunud esimeses kvartalis hüppeliselt kasvanud naftahindades.

IEA ettepaneku kohaselt võtavad liikmesriigid oma strateegilistest kütusevarudest kasutusele 60 miljonit barreli, mis moodustab neli protsenti ühendusse kuuluvate riikide kokku 1,5 miljardi barreli suurusest naftatoodete varust. Pool kasutusele võetavast kogusest on lubanud turule anda Ameerika Ühendriigid ning ülejäänud teised riigid. Vastavalt jaotuskavale on Eesti osaluseks 36 tuhat barreli ehk ligikaudu 5000 tonni naftatootet. See kogus moodustab Eesti Varude Keskuse bilansis olevast kütusevarust 2% ja vastab 2021.aasta tarbimise põhjal vähem kui kahe päeva kütuste nõudlusele. Vastavalt seadusele otsustab vedelikütusevaru kasutusele võtmise Vabariigi Valitsus. Valitsus otsustas:

- 1) Tulenevalt Rahvusvahelise Energiaagentuuri otsusest võtta vedelikütuseturul tarnete tagamiseks kasutusele riigi vedelikütusevarust 5000 tonni diislikütust
- 2) Varu kasutamise eeldatav kestus on neli kuud
- 3) Lubada varu haldajal kütust müüa, sealhulgas teha müügipakkumine rahvusvahelisele kütuseturule
- 4) Varu haldajal taastada kasutusele võetud vedelikütusevaru esimesel võimalusel

Aruande koostamise seisuga olevatest maailmaturu kütusehindadest tulenevalt varude tarbimisse laskmisest kahjumi tekkimise võimalust ei nähta. Vältimaks olukorda, kus riigid hakkaks vabastatud varude kiire taastamisega niigi pingeliselt turul täiendavat nõudlust tekitama, on IEA soovitatud varu mahud ennistada mitte varem kui tänavu septembris-oktoobris. 2022. aasta sügiskuude diislikütuse Euroopa tulevikutehingutele on võimalik tagada hinnakaitse EVK varu vastava kütuseliigi keskmisest soetushinnast kõrgema väärtusega.

Maailmaturu kütuste hinnatõus on EVK vedelikütusevarude realiseerimisväärtust oluliselt tõstnud. Kui aastalõpu seisuga oli EVK bilansis oleva vedelikütusevaru teoreetiline turuväärtus veidi üle 150 miljoni euro, siis võttes aluseks 2022. aasta märtsikuu Platts'i hinnanoteeringud, näitab sama arvestus kasvu 260 miljoni euro tasemele. Seega on vedelikütusevaru hüpoteetiline väärtus tõusnud kolme kuuga ligi kaks korda.

Hinnanguliselt püsib 2022. aastal naftaturul suur ebakindlus ning sõltuvalt Venemaa agressioonist Ukrainas võib esineda tarnetõrkeid nii Euroopa kui Läänemere piirkonna rafineerimistehaste toornaftaga kui lõpptarbijate valmiskütustega varustamisel. Võimalike tarnetõrgete mõju vähendamiseks on IEA koostöös Euroopa Komisjoniga valmis varasemast aktiivselt sekkuma ja vabastama riikide vedelikütusereserve turu stabiliseerimiseks.

Aktsiisiga maksustatud kütuste tarbimisse lubamise näitajad olid 2022. aasta esimeses kvartalis tavapärasest volatiilsemad. Kui veebruaris jäid vabasse ringlusesse lubatud diislikütuse mahud prognoosile alla, siis märtsikuu vastavad näitajad ületasid selle perioodi keskmist märkimisväärselt. EVK jätkab Eesti vedelikütustega varustatuse turuolukorra aktiivset monitoorimist kogudes selleks regulaarselt kütuseettevõtetelt nende laoseisu nii bensiini kui diisli- ja lennukütuse osas.

Kuna varumaketulu on laekunud plaanipäraselt, ei ole siseriikliku tarbimise näitajad EVK tegevust oluliselt mõjutanud.